

**Avrupa İdari Alanı İlkeleri Kapsamında Türkiye’de Yapılan
Mevzuat Değişiklikleri: 5176 Ve 4982 Sayılı Kanun Örnekleri**

İbrahim Ethem Taş

Doç. Dr., KSÜ, İİBF, Kamu Yönetimi Bölümü

Sadegül Durgun

Arş. Gör., KSÜ, İİBF, Kamu Yönetimi Bölümü

Öz: Avrupa Birliğine üye olabilmek için Birlik müktesebatına uyum sağlamak gerekmektedir. Bunun yapılabilmesi için de Avrupa İdari Alanı İlkeleri olan şeffaflık, açıklık, hesap verebilirlik, katılımcılık ve etkinlik ilkeleri kapsamında çeşitli reformların ve düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. AB üyeliği girişimi olan Türkiye de kendi iç hukukunda önemli değişiklikler yapmıştır ve yapmaya devam etmektedir. Bu çalışmada Avrupa İdari Alanı İlkelerinin yönetime hâkim kılınabilmesi için Avrupa Birliği ile müzakere sürecinde olan Türkiye’de gerçekleştirilen yasal düzenlemelerden 5176 ve 4982 sayılı kanunlarla getirilen düzenlemeler ve bu iki düzenlemenin Avrupa Birliği İlerleme Raporlarındaki durumları ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa İdari Alanı İlkeleri, Türkiye, Avrupa Birliği İlerleme Raporları

**Legislative Amendments Enacted By Turkey In Concept Of The
Principles Of The European Administrative Space: Cases Of The
Law No. 5176 And 4982**

Abstract:It is required that complying with European Union (EU) acquis in order to become a member of EU. For this, it is required that several reforms and regulations should be done in concept of the principles of the European Administrative Space such as transparency, clarity, accountability, participation and efficiency. Turkey seeksto comply with EU acquis by doing various reforms and regulations because it has been in a candidate country position for EU. In this study, it is handled that legislative regulations brought with law no. 5176 and 4982 that enacted by Turkey in order to be made the principles of the European Administrative Space over government and the situation of these two regulations in EU progress reports.

Keywords: The principles of the European Administrative Space, Turkey, EU progress reports.

GİRİŞ

Küresel bir köy halini alma yolunda hızla ilerleyen günümüz dünyasında yaşanan değişim ve dönüşümler devletleri her yönüyle etkilemektedir. Bu küreselleşme ve beraberinde getirdiği küresel aktörler pek çok alanı etkilemektedirler. En çok etkiledikleri alanlardan biri genelde yönetimdeki, özelde ise kamu yönetimindeki anlayışlardır. Devletler yaşanan anlayış değişikliklerine uyum sağlayabilmek için çeşitli düzenlemeler yapmak durumundadırlar. Türkiye’de de yaşanan değişimlere uyum sağlamak için çeşitli düzenlemeler ve reformlar yapılmaktadır. Bu düzenlemeler yapılırken Türkiye’yi en fazla etkileyen küresel aktör olan Avrupa Birliği ve onun müktesebatı dikkatle takip edilmektedir. Avrupa Birliğine tam üye olabilmek için Birlik müktesebatının Türk kamu yönetimine aktarılması gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında Avrupa İdari Alanı İlkeleri olan şeffaflık, açıklık, katılımcılık, etkinlik ve hesap verebilirliğin Türk kamu yönetimine hâkim kılınması gerekmektedir.

Türkiye Avrupa İdari Alanı İlkelerini ülke yönetimine hâkim kılabilmek adına çok çeşitli düzenlemeler yapmıştır. Bu düzenlemelerden 5176 ve 4982 sayılı kanunlar bu ilkelerin uygulanması açısından önemli adımlar olmuşlardır. Yapılan düzenlemelerin ne derece uygulanıp uygulanmadığı, nelerin tam nelerin eksik olduğu da Avrupa Birliği İlerleme raporlarında açıklanmaktadır.

Bu çalışmada öncelikle Avrupa İdari Alanı İlkeleri açıklanmış, sonrasında bu ilkeler kapsamında gerçekleştirilen 5176 ve 4982 sayılı kanunlar ele alınmış ve bu düzenlemelerin Avrupa Birliği İlerleme Raporlarındaki durumları ele alınmıştır.

AVRUPA İDARİ ALANI İLKELERİ

Avrupa Birliğindeki yönetim anlayışı özellikle de kamu yönetimi anlayışı ortak kurumlardan, yapılardan ziyade ortak değerler ve ilkeler çerçevesinde şekillenmektedir. Avrupa Birliği iyi yönetişimin ilkeleri olan açıklık, şeffaflık, katılımcılık, hesap verebilirlik ve etkinlik ilkelerini ortak ilkeler olarak kabul etmiş ve bu ilkeler Avrupa İdari Alanı İlkelerini oluşturmuştur (Demir, 2009:80).

Açıklık ve Şeffaflık İlkeleri

Açıklık ilkesi, yönetimin gerçekleştirmiş olduğu tüm eylem ve işlemlerinin dış denetime tabi olmasını ifade etmektedir(Balcı, 2005:26). Aynı zamanda yönetimin işleyişiyle alakalı bilgi, belge ve verilerin de açıklanması anlamına gelip gizliliğin karşıtıdır (Aydın, 2013:321). Şeffaflık ise; devletin hedeflerine, bu hedeflere ilişkin politikalarına ilişkin bilgileri düzenli, tutarlı ve güvenilir bir şekilde vatandaşlarına sunmasını ifade eder (Bozkuş,2009:58). Ayrıca şeffaflık; bireylerin, kamu kuruluşlarının sosyal, siyasal, ekonomik konularda, özel sektör

kuruluşlarının mali durumları ile ilgili konularda, uluslar arası kuruluşların faaliyetleri ile ilgili konularda bilgiye zamanında, anlaşılır bir şekilde ulaşabilmesini ifade etmektedir (Karakuş,2011:18). Diğer bir ifade ile şeffaflık, anayasal, yasal ve kurumsal yapıların devletin faaliyetleri ile ilgili bilgi üretmesi ve toplumun üretilen bu bilgilere ulaşabilmesini ifade etmektedir. Yani kamusal alandaki bilgilerin vatandaşlara ve sivil toplum kuruluşlarına açık olması söz konusudur. Ancak kamusal bilgilerin açık olması demek devletin her türlü bilgiyi vatandaşa vermek zorunda olduğu anlamına gelmemektedir. Bazı bilgilerin devletin güvenliği için gizli tutulması gerekmektedir. Şeffaflık karar alma sürecinin tüm evrelerinde, alınan kararların uygulanması sırasında, uygulama sonucu elde edilen sonuçların değerlendirilmesinde, denetlenmesinde etkili olan bir kavramdır. Tüm bu evrelerde elde edilen bilgi, belge ve bulguların bu durumlardan etkilenen herkese açık olmasını ifade eder (Gürleyük, 2014:30). Şeffaflık kavramı 20. yüzyılın ortalarından sonra gündeme gelen bir kavramdır. Yönetimde ortaya çıkan olumsuzluklar, geleneksel kamu yönetimi anlayışından kaynaklanan sorunlar şeffaflığı gündeme taşıyan konular olmuşlardır. Bu sorunlar yanında bilgi teknolojilerinde yaşanan gelişmeler, eğitim seviyesinin artması, iletişim ve haberleşme ağlarının gelişmesi, yönetim anlayışında ve düşüncesinde yaşanan değişimler de şeffaflığın ortaya çıkmasına önemli katkılar sağlamışlardır (Yalçın,2010:23). Şeffaflıkla birlikte alenilik, görünmeyenin ortaya çıkması ve perdelerin kalkması sağlanmaktadır. Şeffaflık ilkesiyle kamusal örgütler ve uluslar arası kuruluşlar tarafından alınan kararlar ile uygulanan politikalarındaki aksaklıklar da tespit edilebilecektir ve bu aksaklıklar düzeltilebilecektir (Gürleyük,2014:30).

Şeffaflık, kamu kurumlarının çevreleriyle bilgi paylaşmasını ve açık bir şekilde hareket etmesini anlatan bir kavramdır. Kamu sektöründeki paydaşların –varsa- suistimalleri ortaya çıkarabilmek ve kendi hak ve çıkarlarını koruyabilmek için vakıf olmak durumunda oldukları bilgiler vardır. İşte bu bilgilere ancak şeffaflık ile ulaşılabilir. Şeffaflığın sağlanabilmesi için öncelikle kamu sektörü ile vatandaşlar arasında iletişim kanallarının açık olması gerekmektedir. Ancak bu tek başına yeterli değildir. Bununla birlikte paydaşlar arasında aktarılan bilgilerin erişilebilirlik, ilgililik, kalite ve doğruluk gibi özellikleri de taşımaları gerekmektedir (Öztoprak,2011:32).

Şeffaflık, devletin belirlediği ve uyguladığı politikalara ilişkin bilgilerin vatandaşlara açık olmasını ifade eder. Bu hesap verme sorumluluğuna ve kamu hizmetlerinin daha etkin ve verimli bir şekilde sunulmasına da imkan sağlamaktadır (Şahin,2011:54). Hesap verebilirliğin sağlanması yolsuzlukların da azalmasını sağlayacaktır (Bozkuş,2009:59). Dünya Ekonomik Forumu yayınladığı bir raporunda bu konu üzerinde durmuştur. Yolsuzluklar ile gizlilik arasında doğru bir orantının varlığı saptanmıştır. Şeffaflık ve açıklık yolsuzluğu

azalttığı gibi vatandaşlar tarafından, hükümetlerce hazırlanan ekonomi politikalarının ve harcamaların da takibini sağlamaktadır (Öztoprak,2011:34). Bununla birlikte yalnızca geçmişe değil geleceğe ilişkin bilgilerin de halkın bilgisine sunulması, vatandaşların politika uygulama süreçlerine aktif katılımına katkı sağlamaktadır. Ayrıca vatandaşların bilgilendirilmesi onların talep ve şikâyetlerinden de haberdar olunmasını sağlamaktadır. Devletin geleceğe yönelik plan ve politikalarında vatandaşların da talepleri dikkate alınmış olmaktadır (Şahin,2011:54). Kamu yönetiminin sahip olduğu bilgiyi paylaşması şeffaflığın bir gereğidir ancak devletin elindeki bilgileri paylaşmaması da onu halk, parlamento, sivil toplum kuruluşları karşısında güçlü kılmaktadır. Tabi bu durum toplumun yönetime şüphe ile bakmasına, bir güvensizlik duygusu oluşmasına neden olabilmektedir. Ayrıca kamu yönetiminin sahip olduğu bilgileri vatandaşlarla paylaşmaması, vatandaşların yönetime katılımının önünde engel olmaktadır. Tüm bunlar vatandaşların kamu yönetiminden memnuniyetsizliğini artırmakta, vatandaş-devlet ilişkilerinin bozulmasına neden olmaktadır (Yalçın,2010:22).

Katılımcı Yönetim İlkesi

Katılımcılık, halkın ve sivil toplum kuruluşlarının yönetime, karar almaya, planlamaya dahil edilmesidir. Bu dahil olma ya da dahil edilme vatandaşlar tarafından doğrudan olabileceği gibi kendilerini temsil eden kişi ya da kurumlar tarafından da sağlanabilmektedir (Gürleyük,2014:31). Katılımcılık, vatandaşların devrettikleri temsil hakkının yerinde ve amaç dışı kullanılıp kullanılmadığının denetlenmesini de ifade etmektedir (Şahin,2011:50). Halkın şikâyetlerinin, taleplerinin dinlenmesi, gerekirse onlara danışılması da katılımın içerisinde yer alan unsurlardır. Katılımcılık yönetişimin önemli ilkelerinden biridir. Yönetişimde vatandaş sadece yönetilen olarak düşünülmemektedir. Vatandaş siyasal, yönetsel sorunlara taraf olabilen, çözüm önerebilen, kendisine danışılan, fikirleri önemsenen bir konumdadır. Yani pasif vatandaşlıktan aktif vatandaşlığa geçilmektedir. Yönetim artık sadece bürokrat ve siyasilere bırakılacak bir iş olarak görülmemektedir. Bu nedenle vatandaşların yönetime aktif katılımı amaçlanmaktadır. Vatandaşların yönetime aktif katılımları ile politikalar belirlenmiş, farklı aktörler bir araya gelmiş ve bunların çıkarları arasında uzlaşma sağlanmış olacaktır. Böyle bir durumda da aslında vatandaşlar ortak bir amaç doğrultusunda hareket etmiş olacaklardır (Gürleyük,2014:31). Tabi ki nihai karar aşamasında sorumluluk yine devlete ait olmaktadır. Ancak politikaların şekillenmesinde vatandaşlar aktif rol almaktadırlar (Akçay,2013:8). Ama vatandaş artık bir yönetilen olarak değil bir paydaş olarak görülmektedir (Gürleyük,2014:31). Katılımcı yönetim anlayışında, vatandaş sadece hak talep eden değil, sorumluluk yüklenen bir konuma gelmektedir (Şahin,2011:51). Katılımcılık aynı zamanda hizmet sunumuna katılımı da içermektedir.

Vatandaşların kamu personeli ya da onun gözetim ve denetimi altında özel kişiler tarafından sunulan kamu hizmetlerinin sunumuna dahil olması da katılımcılığın bir boyutudur.

Katılımcılık ilkesinin uygulanabilmesi için birtakım koşullarının sağlanması gerekir. Öncelikle karar verme sürecine halkı dâhil edecek açık ve şeffaf bir devletin varlığı gerekmektedir. Vatandaş-devlet arasında sürekli, güvenilir ve tutarlı bir bilgi akışı olmalıdır (Karakuş,2011:22). Vatandaşlarda sorumluluk bilincinin var olması şarttır. Toplumla ilgili sorunlarla alakalı olarak toplumsal bir farkındalık var olmalıdır. Vatandaşlar katılım hakkına sahip olduklarını bilmelidirler ve bunu kullanmak için gerekli özen ve çabayı göstermelidirler. Katılımcılık ilkesi uygulanırken vatandaşlar arasında ayırım yapılmamalıdır. Eşitlik esas olmalıdır. Genellikle katılım eğitim ve gelir seviyesi yüksek olanlar tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu da sosyal adaletsizliğin bir sonucudur aslında. Yani katılım ile sosyal adaletsizlik arasında ters bir ilişki vardır. Katılımın etkin bir şekilde sağlanabilmesi için sosyal adaletsizliği ortadan kaldırmak ya da en aza indirmek gerekir (Akçay,2013:9). Ayrıca katılıma açık süreçler oluşturulmalı, etkin katılımı sağlayacak sivil toplum örgütleri örgütlenmelidir. Bireylerin katılımı ile ilgili olarak gerekli eğitimleri alması da sağlanmalıdır (Yalçın,2010:32). Halkın katılım mekanizmalarını öğrenebileceği iletişim ve haberleşme kanalları açık olmalıdır (Karakuş,2011:22). Ayrıca vatandaş katılımlarının sağlanmasında yerelin etkinliğinin artırılması da önemli bir konudur. Bunun için desantralizasyonun etkili olması gerekmektedir. Desantralizasyon, merkezi idareden yerel idarelere yetki ve kaynak transferi yapılmasıdır. Kamu hizmetlerinin etkinliğinin, verimliliğinin artırılması ve devamlılığının sağlanması, katılımın daha etkili olabilmesi için yerelin güçlendirilmesi gerekmektedir (Yalçın,2010:32). Katılımcı bir yönetim anlayışı için yönetişimin üç temel aktörü olan devlet, sivil toplum ve özel sektörün birlikte hareket etmesi de en önemli gerekliliklerden bir diğeridir (Yalçın,2010:33).

Katılımın sağlanmasının pek çok yararı vardır. Öncelikle katılımın sağlanması vatandaşlarda demokrasi duygusunu geliştirmektedir. Böylelikle vatandaşlar seçilmişleri ve atanmışları daha etkili bir şekilde denetleyebilmekte, alınan kararlar ile gerçekleştirilen faaliyetleri daha etkili bir şekilde değerlendirebilmektedirler. Vatandaşların karar alma, planlama, uygulama süreçlerine katılımları ile yaptıkları katkılar sayesinde vatandaşların istekleri, şikâyetleri dikkate alınmakta ve gerekli düzenlemeler yapılmaktadır (Akçay,2013:9-10). Katılımcılık kamu gücünün kötüye kullanılmasını engellemektedir. Vatandaşlar yapılan düzenlemeleri daha olumlu bir şekilde karşılayacaklardır. Çünkü yapılan düzenlemelerde kendi katkıları söz konusu olmaktadır. Düzenlemeler daha olumlu karşılanacağı için uyum da kolaylaşmış olacaktır. Vatandaşlarda devlete karşı olan güven ve sadakat de artmış olacaktır.

Vatandaşların fikirleri dinleneceği için ilginç, orijinal, faydalı fikirler elde edilebilecektir. En önemlisi de taraflar arasında ortak bir dil oluşacaktır (Bozkuş,2009:62).

Hesap Verebilirlik İlkesi

Hesap verebilirlik, yetki ve sorumluluk sahibi kişilerin, hizmet ettikleri kişilere görevleri, yetki ve sorumlulukları ile ilgili konularda açıklama yapması, hesap vermesidir (Akçay,2013:11). Hesap verebilirlik ile örgüt ya da kurumun amaçları için nelerin planlandığı, nelerin yapılmış olduğu, nelerin yapılmamış olduğu, yapılanların zamanında yapılıp yapılmadığı, yapılmayanların ise neden yapılmadığı sorgulanabilmektedir. Aslında hesap verebilirlik ile hukuka uygunluk, şeffaflık, tarafsızlık, eşitlik gibi ilkelere uyulup uyulmadığı ortaya konulmaktadır (Dur,2011:68). Hesap verebilirlikte her bir kurumun yaptığı işi açıklaması ve sorumluluk alması söz konusudur. Alınan sorumluluk ve yapılan işle ilgili olarak alakalı olan kişilere cevap verebilir olma, yöneltile eleştirilere ve gelen taleplere açık olma, bu eleştiri ve talepler doğrultusunda hareket edebilme ve başarısız bir durumla karşılaşıldığında sorumluluğu üzerine alabilme hesap verebilirliği ifade etmektedir. Aktörlerin -ki bu aktörler kamu sektörü, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarıdır- kamuoyuna ve paydaşlara açıklama yapabilmesi de hesap verebilirliği ifade etmektedir (Gürleyük,2014:32). Aslında kısaca ifade etmek gerekirse hesap verebilirlik, kendisine yetki, kaynak, görev ve sorumluluk tahsis edilen kişi ve kurumların, beklentilere uygun olarak davranıp davranmadıklarını belirlemeyi amaçlamaktadır.

Yönetim hakkına sahip olanların meşruluklarını sağlamaları kamuoyuna hesap verebilirlikleri ile doğru orantılıdır (Yalçın,2010:26). Yöneticilerin kamuoyu güvenini kazanmalarında ya da var olan güveni arttırmalarında hesap verebilirlik etkili bir yoldur (Karakuş,2011:20).

Hesap verebilirliğin birtakım amaçları vardır. Öncelikle kamusal yetkilerin yanlış kullanılmasını, toplum faydası yerine kişisel çıkarlar için kullanılmasını ya da farklı şekillerde suiistimal edilmesini önlemek amaçlanmaktadır. Sonrasında kamusal kaynakların hukuka uygun olarak etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını güvence altına almak amaçlanmaktadır. Sürekli öğrenmeyi teşvik etmek de bir diğer amaçtır (Şahin,2011:54).

Hesap verebilirlik niteliklerine göre genellikle üç şekilde ele alınmaktadır. Bunlar siyasi hesap verebilirlik, idari hesap verebilirlik ve hukuki hesap verebilirliktir. Siyasi hesap verebilirlik, seçimler aracılığıyla gerçekleştirilen hesap verebilirliktir (Akçay,2013:11). Yürütmenin meclise karşı sorumluluğunu da ifade etmektedir. Siyasi hesap verebilirliğin birtakım göstergeleri vardır. Bunlar şu şekilde ifade edilebilir: Seçimler ve seçimlerle ilgili göstergeler, bilgi özgürlüğü, resmi bilgilere erişim, adem-i merkezîyetçilik, yerel düzeydeki

kişilerin yönetime katılımı, etkili bir sivil toplumun varlığı, sürdürülebilir bir siyasi irade (Gürleyük,2014:32). İdari hesap verebilirlik, vatandaşların kendileriyle ilgili konularda bilgi talep edebilmeleri ve eğer gerekli olursa idari soruşturma mekanizmalarını harekete geçirebilmesini ifade etmektedir. Ayrıca kamu yöneticilerinin bağlı ya da ilişkili oldukları bakanlığa karşı sorumluluğunu da ifade etmektedir (Akçay,2013:11). Hükümet kuruluşlarının kuruluş içi ya da dışı yatay ve dikey hesap verebilirliği de idari hesap verebilirlik içinde yer almaktadır. İdari hesap verebilirliğin de birtakım göstergeleri vardır. Bunlar şöyle belirtilebilir: Kurumsal gelişme ve reform çalışmaları yürütmek, şikayet prosedürleri oluşturmak, yürütme kanunu, performans göstergeleri gibi idari rehberler oluşturmak (Gürleyük,2014:32). Hukuki hesap verebilirlik ise idarenin tüm eylem ve işlemlerinin yargıya tabi olması, bunlara karşı yargı yolunun açık olmasıdır (Akçay,2013:11). Ayrıca hesap verebilirlik yapılarına göre de ikiye ayrılabilir. Bunlar; yatay ve dikey hesap verebilirliktir. Yatay hesap verebilirlik; kamu kurum ve kuruluşlarındaki eksikliklerin, yetersizliklerin ya da hukuki ihlallerin yine mahkemeler, kamu denetçileri gibi kamu kurum ve kuruluşları tarafından denetlenmesidir. Dikey hesap verebilirlik ise; vatandaşların seçimler yoluyla, hükümeti denetlemesidir. Bunun için adil, açık, serbest bir şekilde seçimlerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bunun yanında vatandaşların kamusal bilgilere rahat ve özgür bir şekilde ulaşabilmeleri de gerekmektedir. Güçlü bir sivil toplumun varlığı da ciddi önem arz etmektedir (Öztoprak,2011:38).

Hesap verebilirliğin uygulanabilmesi için gerçekleştirilmesi gereken bir kaç durum da söz konusudur. Öncelikle vatandaşın aktif olarak yer alabileceği denetim mekanizmaları oluşturulmalıdır. Kamu kurumları ve çalışanları bu denetim mekanizmaları aracılığıyla vatandaşa hesap vermelidirler. Ayrıca kişilerin kamu kurumları ve çalışanlarını denetleyebilmeleri için bunlar hakkında bilgi sahibi de olmaları gerekmektedir. Bu nedenle kamu hizmetlerinin sunumuyla ilgili bilgi sistemlerinin oluşturulması ve kullanılması gerekmektedir. En önce olması gereken ise hukukun üstünlüğüdür. Hukukun üstünlüğü hesap verebilirlik için olmazsa olmazdır (Akçay,2013:12).

Etkinlik İlkesi

Etkinlik, belli amaçlar doğrultusunda gerek duyulan faaliyetlerin doğru zamanda ve doğru şekilde yapılmasını ifade eder (Dur,2011:69). Etkinlik aynı zamanda, açıkça belirlenmiş hedeflere uygun politikalar hazırlanması, bu politikaların etkili ve zamanında hayata geçirilmesi, gerçekleşmesi olası etkilerin ve geçmişteki tecrübelerin değerlendirilmesi anlamına gelmektedir. Etkinlik, belirlenen amaçlara ulaşma derecesini ifade etmektedir (Gürleyük, 2014:33). Etkinlikte amaçlara ulaşırken kaynakların optimal kullanılması, kaynak israfı

yapılmaması ve aynı şekilde zamanın da boş yere tüketiminden kaçınılması vardır (Yalçın,2010:35).

Etkinlik kavramı sıklıkla verimlilik kavramı ile karıştırılmaktadır. Verimlilik kavramı girdi-çıkıtı oranı olarak ifade edilebilir. Var olan kaynakların en iyi şekilde kullanılıp en iyi çıktının elde edilmesi amaçlanmaktadır. Etkinlik kavramı ise verimlilik kavramından çok daha kapsamlı bir kavramdır. Etkinlik, kurum ya da kuruluşların belirlemiş oldukları amaç ve stratejik hedeflerine ulaşmak için göstermiş oldukları faaliyetler ile amaç ve hedeflere ulaşma derecesini ifade etmektedir (Yalçın,2010:35). Yani etkinlik, amaçlara ulaşmak için yalnızca işin yapılmasıyla değil, aynı zamanda amaçlara ulaşma derecesiyle ve gösterilen performansın ölçülmesiyle ilgili bir kavramdır.

Etkinliğin birtakım kriterlerle ölçüldüğü ifade edilebilir. Bu kriterler aşağıdaki şekilde sıralanabilir (Gürleyük,2014:33):

- Kaynakların etkin kullanımının sağlanması,
- Uzun dönemli vizyonun korunması,
- Örgüt içi teknik donanımın yeterliliği,
- İnsanlara, çalışanlara karşı duyarlı olunması,
- İnsanların endişelerinin dikkate alınması, bu endişelerin dinlenmesi ve çözüm bulunmaya çalışılması.

Kamu sektöründe etkinliğin ölçülmesi özel sektöre göre daha zordur. Çünkü kamusal sektörde girdi ve çıktıların belirlenmesi çok kolay değildir. Ayrıca kamusal sektörde amaç sunulan hizmetlerle vatandaşa yarar sağlamaktır. Yani ekonomik boyut ikinci planda kalmaktadır. Kamu sektöründeki diğer önemli bir konu, örgütlerin büyüklüğü ile ilgilidir. Örgüt büyüdükçe örgüt içerisinde koordinasyon ve denetim güçleşmekte, kaynakların kullanımında savurganlık ve israf olayı ile karşılaşılabilir. Bunlarda etkinlik ve verimliliği olumsuz yönde etkilemektedirler (Yalçın,2010:36).

Kamusal alanda etkinliğe bakıldığında üç boyutu olduğu ifade edilebilecektir. Bunlar; toplumsal boyut, zaman boyutu, yönetim boyutudur. Toplumsal boyutta verilen hizmetlerin vatandaşların taleplerini ve gereksinimlerini karşılayacak şekilde olması ile bunlar yapılırken kamu yararının ön planda tutulması anlayışı hakimdir. Zaman boyutunda hizmetlerin en doğru zamanda ya da öngörülen sürede bitirilmesi anlayışı söz konusudur. Yönetim boyutunda ise hizmetler sunulurken belirlenmiş bir hedefin var olması ve bu hedefe ulaşılması ile vatandaşların hizmetle ilgili olarak doyuma ulaşmaları ifade edilmektedir (Öztoprak,2011:48).

Etkin bir yönetim yaklaşımında, küreselleşme ve sürdürülebilir kalkınma anlayışları gereği yaşanan değişimlere ayak uydurulması gereği söz konusudur. Buna yönelik olarak da vatandaşların, özel sektörün, kamu sektörünün ve sivil toplum kuruluşlarının birlikte rol almaları gerekmektedir (Gürleyük,2014:34).

Yukarıda açıklanmaya çalışılan ilkeler Avrupa Birliği için çok önem arz eden ilkelere, o nedenledir ki bu ilkeler hem Avrupa Birliğine üye ülkeler için hem de aday ülkeler için uygulanması son derece önemli olan ilkelere, Türkiye de Avrupa Birliği tam üyelik müzakereleri sürdüren bir ülke olarak bu ilkelerin yönetimde etkin kılınması için çeşitli düzenlemeler yapmıştır. Bu çalışmada yapılan düzenlemelerden ikisi ele alınmış ve İlerleme Raporlarında bu iki düzenleme ile ilgili yapılan değerlendirmeler dikkate alınmıştır.

TÜRKİYE'DE AVRUPA İDARİ ALANI İLKELERİ KAPSAMINDA YAPILAN DÜZENLEMELER VE İLERLEME RAPORLARINDAKİ DURUM

Türkiye Avrupa İdari Alanı İlkelerine uyum sağlamak daha doğru bir ifade ile bu ilkeleri yönetimde hakim kılmak amacıyla birtakım düzenlemeler yapmıştır. Bu düzenlemelerden ikisi bu çalışmanın konusu olarak ele alınmıştır. Bunlar; 4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu ve 5176 Sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanundur. Öncelikle bu çalışmalar hakkında açıklamalar yapılmış sonrasında ise 2004 – 2016 yılları arasında adı geçen düzenlemelere yer verilen Avrupa Birliği İlerleme Raporlarında bu çalışmalarla ilgili yapılan değerlendirmeler ele alınmıştır.

4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu

Bilgi alma özgürlüğü iki yüzyıllık bir geçmişe sahip olsa da devletin elindeki bilgilere, belgelere ulaşma hakkı olarak ifade edilebilecek olan bilgi edinme hakkı sadece çeyrek asırlık bir geçmişe sahiptir. Dünyanın pek çok ülkesinde vatandaşlar bu hakka sahiptir. Türkiye'de de bu hak Avrupa Birliği'ne uyum sağlama çabalarıyla birlikte 2003 yılında vatandaşlara tanınmıştır(Aras ve Altıok, 2007:107).

Bilgi edinme hakkı G. LoukisLoucaides tarafından şöyle ifade edilmiştir: “ Bilgi edinme hakkı herkesin hiçbir devlet müdahalesi olmaksızın kendi seçimi doğrultusunda veya basın ve diğer haberleşme imkanları ile her türlü bilgiyi elde edebilmesini, hiçbir devlet müdahalesi olmaksızın tüm özel kaynaklardaki bilgiye ulaşabilmesini ve devletin elinde tuttuğu kamuyu ilgilendiren her türlü veriye erişebilmesini ifade etmektedir.” (Aras ve Altıok,2007:107).

Bilgi edinme hakkı hukukun üstünlüğü ve demokrasinin olmazsa olmazlarından. Bilgi edinme hakkı ile bireylere daha yakın bir yönetim

anlayışı ortaya çıkacaktır. Yönetim halkın denetimine açık olacak, şeffaflık sağlanmış olacaktır. Halkın denetimine açık olan bir yönetim aynı zamanda halkın yönetime olan güveninin de artmasını sağlayacaktır.

Daha önce ifade edildiği gibi dünyadaki pek çok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de vatandaşlar bilgi edinme hakkına sahip olmuşlardır. 2003 yılında çıkarılan 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu’nun amacı, demokratik ve şeffaf yönetimin gerekleri olan açıklık, eşitlik ve tarafsızlık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinmelerini sağlamaktır. Bu kanun kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını kapsamaktadır. Kamu kurum ve kuruluşları istisnalar haricindeki her türlü bilgi ve belgeyi başvuranların yararına sunmak durumundadırlar(Bilgi Edinme Hakkı Kanunu, mad:1,2,4,5). Kanundan anlaşılacağı üzere Bilgi edinme hakkı demokratik, şeffaf, açık, hesap verebilir bir yönetim için önem arz etmektedir. Bu hakkın tüm vatandaşlara eşit ve tarafsız bir şekilde sunulması önem arz eden diğer bir konudur. Yani vatandaşlar arasında ideolojik, etnik, dinsel ya da hiyerarşik hiçbir ayırım yapılmadan bu hakkın sunulması gerekmektedir.

Klasik kamu yönetimi anlayışında gizlilik, kapalılık esas alınmakta açıklık şeffaflık istisna olmaktadır. Ancak yaşanan değişimler ile birlikte bu anlayışta yerini yeni yönetim anlayışlarına bırakmıştır. Türk kamu yönetimi de klasik anlayışı uzun süreler sürdürmüştür. Ancak hem değişen yönetim anlayışları hem de Avrupa Birliğine üye olma isteği klasik anlayışın yavaş yavaş terk etmesini sağlamıştır. Bilgi Edinme Hakkı Kanunu açıklık ve şeffaflığın sağlanması ve hesap verebilirliğin artırılması adına önemli bir adım olmuştur. Bu hak ile aynı zamanda vatandaşların yönetime katılımlarının artması da sağlanmış olacaktır. Çünkü yönetim gizliliği, kapalılığı terk edip açık ve şeffaf bir anlayış benimsediğinde attığı ve atacağı adımları yönetilenlerle paylaşacaktır. Yönetilenler böylelikle pasif vatandaş olmaktan çıkıp aktif bir paydaş olabilecektir. Bu açıdan bakıldığında Bilgi Edinme Hakkı Kanunu’nun önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

5176 Sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

Etik kavramı son yıllarda kamu yönetiminde sıkça kullanılan kavramlar arasında yer almaktadır. Etik, kişilerin davranışlarına temel teşkil eden ahlak ilkelerinin tümü olarak ifade edilebilir. Yani kişilere işlerin nasıl yapılması gerektiğini belirlemelerinde yol gösteren, rehberlik eden değerler ve ilkeler bütünüdür (Odyakmaz ve Güzel: 2013:21).

Etik ilkeler dünyada pek çok yönetimce yazılı ya da yazısız olarak kabul edilmiştir. Türkiye’de 2004 yılından önce kamu görevlilerinin uymaları gereken etik ilkelere ilişkin özel bir düzenleme söz konusu değildi (Odyakmaz ve Güzel,

2013:21). Avrupa Birliğine uyum çabaları doğrultusunda ve Avrupa İdari Alanı İlkelerini yönetime yerleştirme anlayışıyla beraber 2004 yılında 5176 Sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun çıkarılmıştır.

Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un amacı kamu görevlilerinin uymaları gereken saydamlık, hesap verebilirlik, tarafsızlık, dürüstlük, kamu yararını koruma gibi etik davranış ilkelerini belirlemek ve bunların uygulanmasını sağlamak için gerekli olan Kurulun kuruluşunu sağlamaktır. Bu kanun hükümleri Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Bakanlar Kurulu üyeleri, Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları ve üniversiteler dışındaki bütün kamu kurum ve kuruluşlarındaki personel için geçerlidir. Bu kanunla oluşturulan kurulun görevleri aşağıdaki şekilde sıralanabilir (Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, mad:3):

- Kamu görevlilerinin görevlerini yürütürken uymaları gereken etik davranış ilkelerini hazırlayacağı yönetmelikleri belirlemek,
- Etik davranış ilkelerinin ihlal edildiği iddiasıyla re'sen veya yapılacak başvurular üzerine gerekli inceleme ve araştırmayı yaparak ilgili makamlara bildirmek,
- Kamuda etik kültürü yerleştirmek üzere çalışmalar yapmak veya yaptırmak ve bu konuda yapılacak çalışmalara destek olmak.

5176 sayılı kanunun ardından 2005 yılında Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik çıkarılmıştır. Bu yönetmelikte kamu görevlilerinin uyması gereken etik davranış ilkeleri şu şekilde belirtilmiştir (Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, mad:5-22):Görevin yerine getirilmesinde kamu hizmeti bilinci, halka hizmet bilinci, hizmet standartlarına uyma, amaç ve misyona bağlılık, dürüstlük ve tarafsızlık, saygınlık, güven sağlayacak şekilde davranmak, meslektaşlarına ve hizmetten yararlananlara nazik ve saygılı davranmak, etik davranış ilkeleriyle bağdaşmayan eylem ve işlemleri yetkili makamlara bildirmek, çıkar çatışmasından kaçınmak, görev ve yetkilerini menfaat sağlamak amacıyla kullanmamak, hediye alma ve menfaat sağlama yasağına uymak, kamu malları ve kaynaklarının kullanımında kurallara uymak, savurganlıktan kaçınmak, bağlayıcı açıklamalar ve gerçek dışı beyanda bulunma yasağına uymak, bilgi vermek, saydamlık ve katılımcılık, yöneticilerin hesap verme sorumluluğu, eski kamu görevlileriyle ilişkiler, mal bildiriminde bulunmak.

Demokratik yönetimler kamu çalışanları ile halk arasındaki görev bilinci ve anlayışından güç almaktadırlar. Halk kamu görevlilerinden, görevlerini hakkıyla yerine getirmelerini ve belirlenen idari standartlara uygun davranmalarını

beklemektedir. Böyle davranıldığında halk ve kamu görevlileri arasında güven tesis edilmiş olacaktır. Kamu görevlileri etik ikilem yaşayabilirler. Yani kamu görevlilerinin iki ya da daha fazla değeri çatışma halinde olabilir (Odyakmaz ve Güzel, 2013:30). İşte 5176 sayılı kanun ve ilgili yönetmelikle, açıklık, şeffaflık, hesap verebilirlik, dürüstlük, tarafsızlık gibi ilkelere uyulması temin edilmeye çalışılmıştır. Bu ilkelere uyularak yaşanan ikilemlerin ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca adı geçen ilkeler hem yönetim hem de Avrupa İdari Alanı İlkeleridirler. Bu ilkelerin yönetimde uygulanabilmesi, yönetime hakim kılınabilmesi amacıyla adı geçen yasal düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Bu düzenlemeler Avrupa Birliğine üye olma yolunda atılmış önemli adımlardır.

4982 ve 5176 Sayılı Kanunlar ile Yapılan Düzenlemelerin Avrupa Birliği İlerleme Raporlarındaki Durumları

Türkiye için Avrupa Birliği tarafından ilk ilerleme raporu 1998 yılında yayınlanmıştır. En son 2015 yılında yayınlanan ilerleme raporu ile birlikte toplam 18 ilerleme raporu yayınlanmıştır. Bu ilerleme raporlarındaki amaç Türkiye'nin üyelik için yerine getirmesi gereken yükümlülükleri ne kadar yerine getirdiğinin ortaya konulmasıdır.

Avrupa Birliğine üyelik için çeşitli düzenlemeler yapılırken Avrupa İdari Alanı İlkelerinin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Çünkü ilerleme raporlarında bu ilkeler üzerinde özellikle durulmaktadır.

Türkiye'nin yapmış olduğu yukarıda ifade edilen iki yasal düzenleme de Avrupa Birliği İlerleme Raporlarında yer almaktadır. İlerleme Raporlarında yapılan düzenlemelerin olumlu ve olumsuz yönleri belirtilmektedir.

2004 Yılı İlerleme Raporunda Haziran 2004 yılında kamu çalışanları için bir Etik Kurulu oluşturulmasına dair kanunun yürürlüğe girdiği belirtilmiştir. Kanunun kamu görevlilerinin etik davranışlarını izleyecek bir Etik Kurulu'nun oluşturulmasını öngördüğü belirtilmiştir. Raporda Kurulun kamu çalışanlarının mal beyanlarıyla ilgili yetkilere sahip olacağı ve vatandaşlardan gelen şikâyetleri inceleyeceği ifade edilmiştir. Cumhurbaşkanı, milletvekilleri ve bakanlar dışındaki tüm kamu görevlilerinin kanun kapsamında yer aldığı da belirtilmiştir. Raporda ayrıca Bilgi Edinme Hakkı Kanunu ile ilgili açıklamalarda yer almıştır. Kanunun Ekim 2003 yılında kabul edildiği, kanunun uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla Ocak 2004 yılında Başbakanlık tarafından bir genelge yayınlandığı ifade edilmiştir. Raporda kanunun resmi bilgilere ulaşmada bir hak tesis ettiği ve bu durumunda saydamlık açısından önem arz ettiği belirtilmiştir. 2005 Yılı İlerleme Raporunda Etik Kurulun 2004 yılında faaliyete geçtiği, resmi kurumlar ve kurul arasında tam bir işbirliği sağlanması amacıyla bir genelge yayınlandığı ve genelgenin Nisan 2005'te kabul edildiği ifade edilmiştir. 2006 Yılı İlerleme Raporunda Adalet Bakanlığı'nın bir kararıyla hakim ve savcı

adaylarının Kamu Görevlileri Etik Kurulu Yasası kapsamına sokulduğu belirtilmiştir. Bu durum şeffaflık açısından avantajlı bir durum yaratmaktadır. Ancak Raporda olumsuz bir ifade de yer almaktadır. 2004 yılında kurulan Kurulun insan kaynakları ve mali açıdan yaşanan sıkıntılar ve eksiklikler nedeniyle etkin çalışmadığı belirtilmiş, kurulun etik ilkelere saygının izlenmesi ve şikâyetlerin araştırılabilmesi için güçlendirilmesi gerektiği salık verilmiştir.

2007 Yılı İlerleme Raporunda, kamu yönetiminde şeffaflığın artırılması adına Bilgi Edinme Kanununda yapılan değişikliklerle birlikte bu hakkın kullanımının arttığı, 864.616 bilgi edinme başvurusunun yapıldığı ve bu başvuruların %86.40'ına olumlu dönüş yapıldığı belirtilmiştir. Ancak istatistiklerin Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunca güvenilirliklerinin kontrol edilmemesi olumsuz bir yön olarak değerlendirilmiştir. Bununla birlikte Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun hala Başbakanlığa bağlı olması, ayrı bir bütçesinin ve kendi personelinin olmaması bir eksiklik olarak belirtilmiştir. Bu durumun Kurulun çalışmalarını sınırladığı da raporda yer almıştır.

2008 Yılı İlerleme Raporunda etik ilkelerle ilgili önemli bir konuya değinilmiştir. Meclis üyelerine, üniversite, ordu ve yargı mensuplarına ilişkin etik ilkelerin yokluğu ifade edilmiştir. Akademisyenlerin, müsteşarlar gibi kamu görevlilerinin yolsuzluk soruşturmaları için idari izne tabi oldukları ifade edilmiştir. Bunun yanında kamu yönetiminde şeffaflığı artıran bilgi edinme hakkının artan oranda kullanıldığı da raporda açıklanmıştır. Resmi rakamlara göre vatandaşlar tarafından 950.000'e yakın bilgi edinme başvurusunda bulunulmuş ve %90'dan fazlasına olumlu dönüş olmuştur. Ancak ilgili mevzuatın gerçek etkisinin değerlendirilmesinde, sistemin nispeten yeni oluşu ve bilgiye erişim kurulunun bu istatistiklerin güvenilirliğini kontrol etmediği dikkate alınması gereken hususlar olarak raporda yer almıştır.

2010 Yılı İlerleme Raporunda, Anayasa Mahkemesi tarafından Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kanunu'nun etik ilkelere aykırı davranan kamu görevlilerinin isimlerinin yayımlanmasına dair hükmünün, yargı kararı olmaksızın isimlerin yayımlanmasının masumiyet karinesine aykırılık oluşturduğu gerekçesiyle iptal edildiği yer almaktadır. Hükümetin Denetim Görevlilerinin Uyacakları Etik Davranış İlkeleri Hakkında Yönetmeliği kabul ettiği ancak buna rağmen etik davranış ilkelerinin akademisyenleri, askeri personeli ve yargı mensuplarını kapsayacak kadar genişletilmediği raporda ifade edilmiştir.

2013 Yılı İlerleme Raporunda yine aynı konu üzerinde durulmuş, akademik ve askeri personel için etik davranış kurallarının bulunmadığı belirtilmiştir. Bununla birlikte Kamu Görevlileri Etik Kurulu ve Etik Komisyonlarının kararlarını disiplin yaptırımlarıyla uygulayamadığı da ifade edilmiştir. 2014 Yılı İlerleme Raporunda vurgulanan konu 2010 ve 2013 yılları ilerleme

raporlarındakiyle aynı olmuştur. Kamu Görevlileri Etik Kurulunun kararlarını disiplin yaptırımlarıyla uygulama yetkisinin olmaması, akademik veya askeri personel için etik davranış kurallarının bulunmaması raporda yine kendisine yer bulmuştur. Bununla birlikte milletvekilleri için etik davranış kurallarındaki yasal boşlukların devam ettiği belirtilmiştir. Hediyeler, mali çıkar ve paylar, dış kaynaklarca karşılanan yurt dışı seyahat masrafları bu yasal boşluklara örnek olarak gösterilmiştir.

Son olarak yayınlanan 2015 Yılı İlerleme Raporunda olumlu ve olumsuz gelişmelere yer verilmiştir. Kamu görevlilerinin mal beyanlarının kontrolü konusunda, mal beyanatında bulunmadığı için yargılanan kamu görevlileri sayısında 2014 yılında 2013 yılına kıyasla artış olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte çıkar çatışmaları nedeniyle Kamu Görevlileri Etik Kuruluna yapılan şikâyet başvurularının sayısında 2011 yılına oranla bir azalma yaşandığı da ortaya konulmuştur. Ancak çıkar çatışmalarının engellenmesi konusunda etik kurallara ilişkin düzenlemelerin etkili şekilde uygulanmadığı ifade edilmiştir. Neredeyse bütün bakanlıkların bünyesinde etik kurulları oluşturulduğu ancak Kamu Görevlileri Etik Kurulunun bu kurumlar arasında koordinasyon sağlama konusunda yetersiz olduğu da belirtilmiştir. Bunlarla birlikte vatandaşların bilgiye serbest erişimi konusunda, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu'nun başvuru sahiplerinin itirazlarını dikkate aldığı belirtilmiştir. Ancak başvuru sahiplerine yapılan dönüşlerde kalite güvencesinin yokluğu da raporda ifade edilmiştir.

SONUÇ

Avrupa Birliği 27 üyeden oluşan etkili bir küresel aktördür. Türkiye uzun yıllardan beri bu küresel aktörün bir parçası olmak istemekte ve bu doğrultuda çeşitli reformlar ve düzenlemeler gerçekleştirmektedir. Bu düzenlemeler yapılırken Avrupa İdari Alanı İlkeleri dikkate alınmak zorundadır. Aslına bakıldığında şeffaflık, açıklık, hesap verebilirlik, katılımcılık ve etkinlik olarak sayılan bu ilkelerin ülke yönetimine hâkim kılınması yönetimin sağlıklı işlemesi açısından da gerekli oldukları görülecektir. Yani Avrupa Birliğine üye olursa da olunmasa da bu ilkelere uyum sağlamak adına çalışmalar yapılmalıdır.

AB üye ve aday ülkeler için ortak bir kamu yönetimi modeli önermemekle birlikte, idari alanın belirtilen temel ilkeler üzerinde şekillenmesini istemektedir. AB müktesebatı bu yönde hem zorlayıcı hem de yol gösterici olmaktadır. Bu yönü ile AB müktesebatının müzakere sürecindeki Türk Kamu Yönetimi üzerinde de önemli etkisi olmuştur. Türkiye Avrupa İdari Alanı İlkelerini ülke yönetimine hakim kılmak adına çeşitli düzenlemeler yapmıştır. Bu düzenlemelerden Bilgi Edinme Hakkı Kanunu ile Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun bu

ilkelerin uygulanması adına önemli adımlar olmuşlardır. Çünkü bu kanunlar doğrudan ilkelerle ilgilidir.

Türkiye'nin yaptığı düzenlemeler, düzenlemelerdeki olumlu ve olumsuz gelişmeler Avrupa Birliği İlerleme Raporlarında değerlendirilmektedir. Adı geçen yasal düzenlemelerle ilgili olarak da ilerleme raporlarında değerlendirmeler yer almaktadır. Yapılan değerlendirmelerde gerçekleştirilen düzenlemelerin Türkiye açısından olumlu olduğu belirtilmektedir. Yapılan düzenlemelerin şeffaflık, açıklık, hesap verebilirlik, katılımcılık gibi ilkelerin ülke yönetiminde hakim olması açısından önemli olduğu belirtilmiştir. Ancak, Bilgi Edinme Kuruluna yapılan başvuru istatistiklerinin kurul tarafından güvenilirliklerinin test edilmemesi daha doğru bir ifade ile araştırılmaması bir olumsuzluk olarak ele alınmıştır. Bununla birlikte Kamu Görevlileri Etik Kurulunun insan kaynakları ve maddi açıdan sıkıntılar yaşaması, bütçesinin olmaması ve Başbakanlığa bağlı olarak görev yapması Kurul açısından yaşanan eksiklikler olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca raporlarda akademisyenler, askeri personel ve yargı personeli için etik davranış kurallarının yokluğu sıklıkla tekrarlanmış ve bunun önemli bir dezavantaj olduğu ifade edilmiştir. Yine milletvekillerinin etik davranış kurallarına ilişkin boşlukların varlığı da diğer bir dezavantaj olarak belirtilmiştir.

Avrupa Birliği ile müzakere sürecini yürüten ülkemiz açısından, Avrupa İdari Alanı İlkelerinin yönetim anlayışına ve yapısına hakim kılınması AB'nin istediği bir gereklilik olmakla birlikte, yönetsel sistemin sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi açısından da dikkate alınması ve uygulanması gereken ilkeler oldukları genel kabul görmektedir.

KAYNAKÇA

AKÇAY, M.,2013. **“Belediyeler ve İyi Yönetişim”** Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

ARAS, Z. ALTIOK,E.B.,2009. **“Türkiye’de Bilgi Edinme Hakkı ve Uygulanma Sorunları”**, Ankara Barosu Dergisi, 67:1, Ankara.

AYDIN,A.H.,2013. **Türk Kamu Yönetimi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, s.343.

BALCI, A., 2005. **“Türkiye-AB İlişkileri Perspektifinden Kamu Yönetimi Sisteminin Yeniden Yapılandırılması”**, Amme İdaresi Dergisi, 38:4.

BOZKUŞ, B., 2009., **“Türk Kamu Yönetimde Yönetişim Tartışmaları ve Yönetişimin Kamu Yönetimine Uygulanabilirliği”**, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

DEMİR, F., 2009. **“Avrupa İdari Alanı İlkeleri Bağlamında Türkiye’nin Avrupa Birliği Adaylık Süreci”**, Amme İdaresi Dergisi, 42:4.

DUR, İ.İ., 2011. **“Yerel Yönetişim ve Kent Konseyleri”**, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

GÜRLEYÜK,B. N., 2014. **Türkiye- Avrupa Birliği İlişkileri Açısından Yönetişim ve İnsan Hakları**, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

KARAKUŞ, G.,2011. **“Yönetişim Yaklaşımı Perspektifinden Türkiye’de e-devlet Uygulamaları ve Maliye sgb.net Örneği”**, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

ODYAKMAZ, Z., GÜZEL, O., 2013. **“İdarenin Uygulamaları Bakımından İdare, Etik ve Ahlak”**, 3, Ankara.

ÖZTOPRAK, A.A., 2011. **“Yönetişim Yaklaşımı ve Belediyeler: Yönetişim Göstergeleri Açısından Malatya Belediyeleri Araştırması”**, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

ŞAHİN, E.,2011. “**Vakıfların Yeni Yönetişim Yaklaşımları Açısından Değerlendirilmesi ve Türkiye’nin Yönetişim Sistemine Katkıları**”, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

YALÇIN,A., 2010. “**İyi Yönetişimin İlkeleri ve Türk Kamu Yönetimine Yansımaları**”, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

2004 Yılı Avrupa Birliği İlerleme Raporu

2005 Yılı Avrupa Birliği İlerleme Raporu

2006 Yılı Avrupa Birliği İlerleme Raporu

2007 Yılı Avrupa Birliği İlerleme Raporu

2008 Yılı Avrupa Birliği İlerleme Raporu

2010 Yılı Avrupa Birliği İlerleme Raporu

2013 Yılı Avrupa Birliği İlerleme Raporu

2014 Yılı Avrupa Birliği İlerleme Raporu

2015 Yılı Avrupa Birliği İlerleme Raporu

4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu

5176 Sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun